

Školní vzdělávací program školní družiny

ZŠ Jablonec nad Nisou, Pasířská 72,
příspěvková organizace

„Škola sportu, her a zdravého životního stylu“

Identifikační údaje

Název školy: Základní škola Jablonec nad Nisou, Pasířská 72, příspěvková organizace

Adresa školy: Pasířská 72, 466 01 Jablonec nad Nisou

Vedení školy: ředitel školy: Mgr. Jiří Vondráček

zástupce ředitele školy: Mgr. Ladislav Chmelík

Kontakt: škola - 484 846 334, 731 449 104

školní družina – 483 714 038 mobil - 778 766 511

fax - 484 846 334

mail - sekretariat@zspasirskajbc.cz

Webová stránka školy: www.zspasirskajbc.cz

ŠVP vydán dne : 29.6. 2008

Platnost od : 1. 9. 2008

1. Charakteristika ŠD

Školní družina je zřízena při ZŠ Pasířská 72, Jablonec nad Nisou, podle zákona č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), a řídí se podle vyhlášky MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

ŠD realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování. Činnosti probíhají formou pravidelných nebo příležitostných aktivit z oblasti vzdělávací, odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti. Školní družina umožňuje žákům přípravu na vyučování. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Materiální a ekonomické podmínky:

Školní družina zabezpečuje žákům prvního stupně zájmovou činností náplň volného času v době před a po skončení vyučování. Naše školní družina má kapacitu 128 žáků. O přijetí uchazečů do družiny rozhoduje ředitel školy.

Provoz je zahájen v 6:00 hodin a končí v 16:30 hodin.

Pět oddělení ŠD má vlastní prostory, umístěné nad školní jídelnou. Každé oddělení je účelově zařízené a vybavené s ohledem na věkové rozdíly žáků. Třídy jsou vybaveny novým nábytkem, kobercem a plastovými okny.

Jsme základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy. Dětem nabízíme i možnost výběru z mnoha dalších zájmových činností. Školní družina využívá prostory herny, keramické a výtvarné dílny, zrcadlového sálu, tělocvičen, školní zahrady a víceúčelových sportovních hřišť.

Příspěvek na ŠD činí 100,- Kč na měsíc. Platí se dvěma splátkami, a to 1. poslední dva pracovní dny v září a 2. poslední dva pracovní dny v únoru a je využit na zakoupení hraček, her, výtvarného materiálu, sportovních potřeb a dalších pomůcek k zajištění činnosti každého oddělení ŠD. Pro sociálně slabé rodiny je možno příspěvek snížit nebo prominout.

Personální podmínky:

Zájmové vzdělávání je řízeno pěti kvalifikovanými vychovatelkami, které mají pedagogické vzdělání s dlouholetou praxí. V rámci své profese se celoživotně vzdělávají v akreditovaných kurzech i doplňujícím samostudiem.

Vychovatelky vystupují a jednají vždy profesionálním způsobem, dodržují pedagogicko-metodické zásady výchovně vzdělávací činnosti v ŠD.

2. Výchovné cíle naší ŠD

Cíle vzdělávání:

- rozvíjet zdravou a harmonickou tvůrčí osobnost žáka,
- osvojovat a upevňovat vědomosti, návyky a dovednosti,
- rozvíjet schopnosti komunikace,
- uplatňovat osobnost žáka ve skupině, upevňovat kamarádské vztahy,
- vést žáky k trpělivosti a vytrvalosti,
- vychovávat k smysluplnému využívání volného času,
- vybavovat žáky dostatkem námětů pro naplňování volného času,
- vést k rozvíjení a formování správných životních postojů – porozumění, tolerance, schopnost i ochota pomoci, umění projeviti empatii.

Formy vzdělávání:

- Pravidelná činnost - je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje každodenní činnost v oddělení, zejména organizované aktivity:
- výtvarná a pracovní činnost,
  - hudební a dramatická činnost,
  - sportovní aktivity,
  - rekreační činnosti,
  - příprava na vyučování.
- Příležitostná činnost - není zahrnuta do týdenní skladby činností - besídky, výlety, dílny, společné akce všech oddělení ŠD i rodičů.
- Spontánní aktivity - průběžné klidové činnosti po obědě, při pobytu venku, po organizované činnosti, při ranních a koncových činnostech.
- Odpočinkové činnosti - klidové činnosti, aktivní odpočinek – rekreační činnosti (které kompenzují jednostrannou zátěž během školního vyučování), - individuální hry, četba, závodivé hry při pobytu venku, sledování videa.
- Příprava na vyučování - didaktické hry, tématické vycházky, besedy, soutěže a další činnosti, (které upevňují či rozšiřují poznatky, získané ve školním vyučování)
- domácí úkoly jsou vypracovávány pouze po dohodě s rodiči a učitelem.

3. Získávání kompetencí u žáků

Klíčové kompetence:

- dlouhodobý proces, souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které žáci získávají v průběhu několikaleté docházky do ŠD. Kompetence prolínají všechny činnosti zájmového vzdělávání.

Kompetence k učení	<ul style="list-style-type: none"> -seznamujeme žáky s provozem školní družiny, učíme je chovat se bezpečně a ochraňovat své zdraví i zdraví svých spolužáků -učíme žáky zásadám osobní hygieny, zdravé výživy a správného stolování -prohlubujeme znalosti o živé a neživé přírodě -podporujeme žáky ke sportovním aktivitám a zdravému způsobu života -vedeme je k péči o svůj i školní majetek
Kompetence k řešení problémů	<ul style="list-style-type: none"> -využíváme stavebnicových her k rozvoji představivosti a fantazii -při výrobě předmětů z přírodního materiálu rozvíjíme jemnou motoriku a zručnost -učíme žáky uspořádat si svůj volný čas -na vycházkách a vyprávěním o přírodě nabízíme žákům možnosti řešení současných ekologických problémů - enviromentální výchova.
Kompetence komunikativní	<ul style="list-style-type: none"> -rozvíjíme u žáků schopnost vyprávět a vést rozhovor - žák má mít přijatelnou slovní zásobu, umět naslouchat i zapojovat se do diskusí s vrstevníky i dospělými, využívat různé informační zdroje -vedeme žáky k respektování pravidel chování ve škole i mimo ni -učíme je rozeznávat a odmítat nevhodné formy chování.
Kompetence sociální a občanské	<ul style="list-style-type: none"> -vedeme žáky k vytváření dobrých vztahů v kolektivu, přijímat přirozenou autoritu -seznamujeme žáky a rodiče s řádem ŠD -umožňujeme žákům rozvíjet pozitivní charakterové vlastnosti -uvědomit si svá práva i povinnosti, respektovat práva druhých, vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu a dokázat se adekvátně bránit.
Kompetence činnostní	<ul style="list-style-type: none"> -učíme je odpovědnosti za svěřené úkoly -nabízíme jim pestrou nabídku zájmových činností.
Kompetence k trávení volného času	<ul style="list-style-type: none"> -trávení volného času v družině zpestřujeme vycházkami, exkurzemi a besedami -učíme je smysluplně zorganizovat a využívat svůj volný čas a umět odmítnout nevhodné nabídky pro trávení volného času.

4. Podmínky pro činnost žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami je, podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit, věnován individuální přístup. Žáci s vadou řeči navštěvují kroužek „Logopedie – náprava SPU“, kde se snaží za spolupráce rodičů o prevenci i reedukaci narušené komunikační schopnosti u žáků nebo o nápravu u žáků školsky neúspěšných.

Pro rozvoj talentovaných jedinců nabízí školní družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů např. formou zájmových kroužků, kde je žákům umožněno pracovat podle jejich individuálních schopností a dovedností.

5. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Zásady bezpečnosti ve školní družině jsou uvedeny ve vnitřním řádu naší školní družiny. S vnitřním řádem jsou seznamováni rodiče, což stvrzují svým podpisem. Žáci jsou s vnitřním řádem seznamováni při zahájení činnosti školní družiny na začátku září i v průběhu školního roku.

S dodržováním bezpečnostních zásad při činnostech v tělocvičnách, zrcadlovém sále a na školním hřišti jsou žáci seznamováni před zahájením činnosti v tomto prostoru.

Rovněž jsou vždy poučeni před vycházkou mimo areál školy, před prázdninami či jakýmkoli volnem. Každé poučení zapisuje vychovatelka do třídní knihy.

Herna školní družiny splňuje stanovené podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví žáků. Místnost je dostatečně velká, světlá a teplá. Vychovatelka prostor pravidelně větrá. Žáci jsou vedeni k dodržování čistoty a hygieny, v každém oddělení mají umyvadlo s tekutým mýdlem a svůj ručník.

Při výtvarných či jiných aktivitách mají žáci možnost se převléct.

Hračky po individuálních hrách a stoly po ukončení činnosti si uklízejí žáci za pomoci vychovatelky. Ostatní úklid provádí uklízečka školy.

Prostory a zařízení družiny, z hlediska bezpečnosti, vychovatelky pravidelně kontrolují, případné závady hlásí řediteli školy nebo školníkovi.

V případě vzniku úrazů a drobných poranění poskytuje první pomoc vychovatelka ŠD a zároveň provede zápis do Knihy úrazů. Prostředky první pomoci jsou umístěny v kabinetě ŠD a v každé herně. Také pro vycházky do lesa je připravena cestovní lékárnička s potřebným vybavením.

6. Obsah zájmově vzdělávacího programu ŠD

- Člověk a jeho svět:** Místo, kde žijeme - vztah ke své škole, městu, státu
- vycházky, výlety, poznatky z cest.
- Lidé kolem nás - příbuzenské vztahy k rodině
- vztahy mezi žáky
- vztahy ke škole
- pravidla soutěží
- pravidla slušného chování
- principy demokracie
- základní lidská práva a práva dítěte
- práva a povinnosti
- soužití majoritních a minoritních skupin.
- Lidé a čas - regionální pověsti a báje
- tradice, zvyky, odlišnost způsobu života
- návštěva kulturních institucí (muzeum, knihovna, galerie)
- orientace v čase.
- Rozmanitost přírody - rozmanitost živé a neživé přírody
- ochrana přírody
- praktické poznávání přírody
- proměny přírody, roční období
- činnost člověka v přírodě (pozitivní, negativní)
- třídění odpadů – sběr.
- Člověk a zdraví - tělovýchovná činnost má značný význam výchovný, vzdělávací i zdravotní.
- rozvíjí morálně volní vlastnosti, kolektivní spolupráci a jsou důležitým aktivním odpočinkem, neboť mají kompenzační účinky fyzické i duševní.

Místo kde žijeme

Příležitostné	Pravidelné	Průběžné
- malba, výzdoba, - vztah k místním tradicím - výroba předmětů, - kolektivní dílo motivované vycházkou, - přírodní prvky (park, les, .), - besídky a odpolední akce	- vycházky do okolí školy - seznámení se s okolím a prostředím školy, - umění a kultura	- pozorování nejbližšího okolí, - organizace v životě, rodině, škole, - cesta do školy a ze školy, - poznávání služeb ve městě (knihovna, pošta, městský úřad, ...)
kompetence: 1., 2.	3., 5.	2., 5.

Lidé kolem nás

Příležitostné	Pravidelné	Průběžné
<ul style="list-style-type: none"> - hodnocení prací žáků s jejich aktivní účastí, - podporovat u žáků zdravé sebehodnocení, - dramatizace, společenské a sociální hry,	<ul style="list-style-type: none"> - přivítání se s žáky při příchodu do ŠD, - rozloučení při odchodu z ŠD, - urovnávání sporů každodenních konfliktů mezi žáky, - dodržování pravidel stolování, správné používání příborů, - kamarádský vztah mezi všemi žáky, předcházení šikaně.	<ul style="list-style-type: none"> - při vycházkách respektujeme pravidla silničního provozu, - pokud má hra daná pravidla, dbáme na jejich dodržování.
kompetence: 5.	6.	5.

Lidé a čas

Příležitostné	Pravidelné	Průběžné
<ul style="list-style-type: none"> - návštěva muzea či jiných historických míst.	<ul style="list-style-type: none"> - podílení se na tvorbě režimu, průběžná úprava dle možností.	<ul style="list-style-type: none"> - účelně plánovat čas v ŠD, - dbát na pohodu v ŠD, - učit úctě k času druhých, využívat svůj čas, - vytvářet návyky na pravidelnou přípravu na vyučování, - vyplňování volného času.
Kompetence: 1., 2., 3., 4., 5., 6.	1., 2., 3., 4., 5., 6.	1., 2., 3., 4., 5., 6.

Rozmanitost přírody

Příležitostné	Pravidelné	Průběžné
<ul style="list-style-type: none"> - výtvarné či jiné zpracování poznatků, - didaktické hry, - jednoduché pokusy,	<ul style="list-style-type: none"> - rozmanitost a proměnlivost přírody živé a neživé, - péče o pokojové rostliny	<ul style="list-style-type: none"> - tématické vycházky, - pobyty v přírodě, - pozorování změn v přírodě, - zkušenosti z ekologické výchovy.
Kompetence: 1., 2., 3., 4., 5., 6.	1., 2., 3., 4., 5., 6.	1., 2., 3., 4., 5., 6.

Člověk a jeho zdraví

Příležitostné	Pravidelné	Průběžné
<ul style="list-style-type: none"> - besedy, - opakování první pomoci, - nácvik jednoduchého ošetření poranění, - jak vyhledávat pomoc, - hra s nácvikem telefonického volání na tísňové linky.	<ul style="list-style-type: none"> - zdraví a nemoc, prevence, - odpovědnost za své zdraví, - pohybové a tělovýchovné chvíle.	<ul style="list-style-type: none"> - poznávání sami sebe, - osobní hygiena, - předcházení úrazům, - dbaní na bezpečnost činností.
Kompetence: 1., 2., 3., 4., 5., 6.	1., 2., 3., 4., 5., 6.	1., 2., 3., 4., 5., 6.

7. Autoevaluace a hodnocení

Autoevaluace je proces vyhodnocení činností, situací a podmínek vzdělávání, realizovaný uvnitř ŠD. Na základě zjištěných poznatků je možné navrhovat a provádět jejich úpravy. Hodnocení (pozorováním, rozhovory, anketou) nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáků. Společně s žáky se snažíme vytvářet hranice správného chování, oceňovat je, dáváme prostor pro jejich názor a řešení ve věcech, které se jich týkají. Respektujeme individuální osobnost žáka. Dokážeme ocenit každý výkon i snahu žáka.

Vnitřní evaluace

průběžné sebehodnocení práce vychovatelky
hodnocení výchovné práce ŠD vedením školy
hodnocení výchovné práce ŠD třídními učitelkami - vzájemná spolupráce,
přehled o rozvoji žáků
hodnocení klimatu ŠD
hodnocení realizace ŠVP

Vnější evaluace

zpětná vazba ze získaných informací od rodičů a žáků
hodnocení zřizovatele a České školní inspekce
hodnocení veřejnosti podle prezentace výsledků ŠD

Evaluace práce školní družiny a jejího ŠVP se zabývá

činností družiny jako specifického školského zařízení
prací oddělení družiny - kvalita a efektivita
působením činnosti a vychovatelky na jednotlivé žáky
personálním stavem školní družiny a úrovní dalšího vzdělávání vychovatelky (kurzy, samostudium)
stavem materiálních podmínek (kvalita pracovního prostředí, vybavení nábytkem, pomůckami atd.)
zajištěním bezpečnosti a ochrany zdraví

Techniky evaluace a hodnocení

průběžné denní hodnocení toho, co se povedlo, co ne a hledání příčin
kolegiální rozhovor na pedagogických poradách
neformální povídání o činnostech ve ŠD, o svěřených žácích
zpětná vazba bezprostředních reakcí žáků
zpětná vazba - zájem rodičů o činnost ve školní družině
veřejná prezentace výsledků činnosti družiny
pozorování žáků, rozhovory s žáky i rodiči
kontrola vedení školy (hospitace, pozorování, kontrola vedení dokumentace ŠD, diskuse na poradách)

Časový plán ŠVP sestavujeme na dobu jednoho vzdělávacího cyklu; obsahuje výběr možných činností, ze kterých budeme čerpat dle aktuálního složení žáků oddělení.

Formou dotazníků a rozhovorů získáváme informace o potřebách, požadavcích a přáních našich žáků.

ŠVP zhodnotíme na konci školního roku formou zprávy. Porovnáme skutečný stav, čeho bylo ve školním roce dosaženo se záměry a obsahem ŠVP pro ŠD, a vyvodíme praktické závěry pro svou další práci.

8. Cíl a obsah činností v pravidelné činnosti ŠD – kroužky

Keramický kroužek (1.- 3. třídy)

Výchovně vzdělávací cíl:

- rozvíjet u dětí kladný vztah k umění a schopnost ocenit a vnímat krásu
- naučit se využívat znalostí z výtvarného umění v každodenním životě

Obsah činnosti:

- postupně seznamovat žáky se způsoby výroby keramiky
- různé techniky zdobení a úpravy povrchů glazurami.
- zásady bezpečnosti práce v keramické dílně.

Očekávané výstupy:

- žák dokáže pracovat s hlinou
- používá různé druhy technik výroby keramiky
- samostatně se zapojuje do realizace výtvarných nápadů.

Klíčové kompetence:

- žák získá kompetence k učení – osvojí si způsoby různých keramických technik
- komunikativní – dokáže vyjádřit svůj názor, výtvarně se podílet na výzdobě školní družiny a keramické dílny.

Sportovní kroužek (1. – 3. třídy)

Výchovně vzdělávací cíl:

- vést k rozvoji pohybových dovedností a specifických znalostí
- vést ke kladnému prožívání pohybové činnosti
- učit zvládat základní hygienické, bezpečnostní zásady při provádění konkrétní pohybové aktivity
- vést k trpělivosti a vytrvalosti.

Obsah činnosti:

- seznámení s používáním sportovního náčiní a vybavení
- seznámení se základními pohyby a technikami hry s míčem (dribling, různé druhy hodů a chytání míče)
- seznámení s pravidly jednotlivých her

Očekávané výstupy:

- žák si osvojí pohybové dovednosti potřebné pro hry
- zná pravidla jednotlivých her a řídí se jimi
- zdokonalí se v herních technikách
- zvyšuje svoji fyzickou zdatnost
- pozná porušení pravidel hry, hraje fair play.

Klíčové kompetence:

- dokáže používat sportovní náčiní a dodržuje bezpečnostní pravidla
- umí využít při hře vhodnou strategii, pozoruje a vyvozuje závěry
- umí přemýšlet o příčinách neúspěchu a nenechá se jím odradit
- naučí se sebeovládání, je vnímavý k potřebám slabších
- zná pravidla hry
- dokáže aktivně trávit volný čas
- zvládne se smířit s vlastním neúspěchem a usiluje o zlepšení

- umí se sebevládat a je zdravě soutěživý.

9. Závěr

Školní družina není pokračováním školního vyučování a neměla by být chápána ani jako pouhá sociální služba, jako hlídání žáků. Pedagogická práce ve školní družině má svá specifika. Žákům zabezpečuje odpočinek, rekreaci, ale i zajímavé využití volného času.

Dobře vytvořený program činností ve školní družině by měl mít pro žáky především funkci relaxační a socializační. Žák by si v družině mělo odpočinout, vytvářet a prohlubovat vztahy se svými vrstevníky, realizovat se v činnostech, které ho baví, poznávat a rozvíjet své zájmy. Činnost ve školní družině rozvíjí žáka v dovednostech důležitých pro život ve společnosti a vybavuje ho žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji. Družina napomáhá posilovat osobnost každého žáka, pomáhá mu najít se a dosáhnout úspěchu. Největší roli zde hrají vhodná motivace, radost z činnosti, ctižádost, zvědavost a povzbuzování.

Důležitou úlohu má školní družina i v prevenci sociálně patologických jevů. A nesmíme zapomínat ani na to, že žák, který právě absolvoval školní vyučování, netouží potichu sedět a "být hodný!"

vypracovala : Ivana Tomášová
vedoucí vychovatelka

Mgr. Jiří Vondráček
ředitel školy

V Jablonci nad Nisou 1.9.2015

